

העזולה מהסוגיא

מנחות מא. – מז:

פרשת תצוה ה'תשפ"ו

דף מא - מב

א. היתר של כלאים בבגדי כהונה:

• בבית המקדש:

- בשעת עבודה - מותר.
- שלא בשעת עבודה - לתירוץ הראשון בתוס' אסור, לתירוץ השני בתוס' מותר.
- מחוץ לבית המקדש - אסור.

ב. דיני ציצית:

- גודל בגד הציצית - שהקטן מתכסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בה דרך עראי.
- באופן שהיה לו בגד ארוך וקיפול:
  - באופן שתפר את הקיפול בין בתפירות רגילות ובין בתפירות רחבות - צריך לשים את הציציות בארבע הפינות שיש בבגד לאחר הקיפול.
  - באופן שלא תפר את הקיפול:
    - לת"ק - אפשר לשים בארבע הפינות שיש בבגד לאחר הקיפול, ואפשר לשים בארבע הפינות שיש בבגד לפני הקיפול.
    - לרבי שמעון - צריך לשים בארבע הפינות שיש בבגד לפני הקיפול.
- גדר חיוב מצות ציצית 'חובת טלית' או 'חובת גברא':
  - לרבה בר רב נחמן ולשמואל ולרב אדא בר אהבה ולרב חסדא - חובת טלית.
  - לרב נחמן - חובת גברא.
  - הנפק"מ בנידון זה:
    - אדם שיש לו בגד שחייב בציצית שמונח בקופסא:
      - לפי הצד ש'חובת טלית' - צריך לשים בו ציציות.
      - לפי הצד ש'חובת גברא' - לא צריך לשים בו ציצית*.

» הערות »

א הגמ' מוסיפה שהדין שצריך לשים ציציות בבגד שמונח בקופסא נאמר בבגד שנועד ללבישה בחייו אבל תכריכים שנועדו ללבישה לאחר מותו פטורים מציצית, והגמ' מוסיפה שלאחר שהאדם מת שמים ציציות בתכריכים משום 'לועג לרש חרף עשהו'.

לקבלת העלון או שליחת הערות: B0527147396@gmail.com

- האם מברכים בשעת עשיית הציצית:
  - לפי הצד ש'חובת טלית' - צריך לברך.
  - לפי הצד ש'חובת גברא' - לא צריך לברך.
- דין טלית שנקרעה:
  - באופן שנקרעה מחוץ לשלש אצבעות משפת הבגד - יתפור.
  - באופן שנקרעה בתוך שלש אצבעות משפת הבגד:
    - לרבי מאיר - לא יתפור משום שיש חשש שישאר אחד מחוטי התפירה וישתמש בו כחוט לציצית והוא פסול משום 'תעשה ולא מן העשוי'.
    - לחכמים - יתפור.
  - באופן שמביא בד עם ציציות ומחבר לבגד - פסול משום 'תעשה ולא מן העשוי'.
- דיני מין החוטים וצבע החוטים:
  - דין בגד בכל הצבעים חוץ מתכלת:
    - לרש"י - צריך לשים שני חוטים בצבע תכלת ושני חוטים נוספים בצבע של הבגד.
    - לתוס' בפירוש הראשון - צריך לשים שני חוטים מצמר בצבע תכלת, ושני חוטים נוספים מהמין של הבגד בצבע של הבגד.
    - לתוס' בפירוש השני - צריך לשים שני מצמר בצבע תכלת, ושני חוטים נוספים מהמין של הבגד².
  - דין צבע החוטים באופן שהבגד בצבע תכלת:
    - לכתחילה - צריך לשים שני חוטי תכלת ושני חוטים נוספים בצבע לבן או בצבע אחר חוץ מ'קלא אילן'.
    - בדיעבד באופן ששם שני חוטים של 'קלא אילן':
      - לרש"י בפירוש הראשון - הציצית כשרה.
      - לרש"י בפירוש השני:
        - לרבי - הציצית פסולה.
        - לחכמים - קיים מצוות תכלת ולא קיים מצוות לבן³.
  - דין התרת ציציות מבגד אחד בשביל להעבירו לבגד אחר:
    - באופן שהבגד הראשון התבלה - מותר.
    - באופן שהבגד הראשון לא התבלה:
      - לרב - אסור להעביר.
      - לשמואל - מותר להעביר⁴.

הערות

- ב רש"י סובר שלומדים מהפסוק 'ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת' שצריך לשים בבגד שני חוטים בצבע תכלת ושני חוטים נוספים בצבע של הבגד. אמנם תוס' חולקים על רש"י וסוברים שמדאורייתא אין דין שהחוטים הנוספים יהיו בצבע של הבגד אלא מדאורייתא החוטים הנוספים צריכים להיות מהמין של הבגד, אלא שמדן 'זה קלי ואנוהו' צריך שהחוטים הנוספים יהיו בצבע של הבגד, ותוס' בפירוש השני סוברים שאין דין שהחוטים הנוספים יהיו בצבע של הבגד.
- ג רש"י בפירוש הראשון סובר שבאופן ששם שני חוטי תכלת ושני חוטי קלא אילן קיים מצוות תכלת ומצות לבן משום ששני החוטים של הקלא אילן נחשבים צבע אחר מתכלת, אלא שלכתחילה אסור לשים חוטים של קלא אילן בבגד כיון שיש חשש שאנשים יסברו שחוטים אלו צבועים בתכלת ויבואו להתירם ולתתם בבגד אחר שיש בו כלאים ונמצא שיעברו על איסור כלאים.
- רש"י בפירוש הראשון מוסיף שהדין שרבנן הכשירו את הציצית בדיעבד רק באופן שיש בבגד ארבעה חוטים ויש חשש שיקחו את החוטים לבגד אחר אבל ציצית שיש בה שני חוטי תכלת ושני חוטי לבן והוסיף עוד ארבעה חוטי קלא אילן רבנן פסלו את הציצית בדיעבד כיון שיש יותר חשש שיקחו את החוטים לבגד אחר.
- רש"י בפירוש השני סובר שבאופן ששם שני חוטי תכלת ושני חוטי קלא אילן לא קיים מצות לבן משום שחוטים אלו הם בצבע תכלת כמו חוטי התכלת, ולדעת רבי לא מקיימים מצות תכלת באופן שלא מקיימים מצות לבן, ולדעת רבנן מקיימים מצות תכלת גם באופן שלא מקיימים מצות לבן.
- רש"י בפירוש השני מוסיף שהדין שלא קיים מצות לבן נאמר באופן שיש בבגד ארבעה חוטים שנים תכלת ושנים קלא אילן אבל באופן שיש בבגד שמונה חוטים שנים תכלת שנים קלא אילן וארבעה בצבע לבן קיים מצות תכלת ומצות לבן, אמנם לכתחילה לא ישים בבגד זה חוטים בצבע קלא אילן כיון שיש חשש שאנשים יסברו שחוטים אלו הם תכלת ויבואו לקחתם לבגד אחר שיש בו כלאים ונמצא שיעברו על איסור כלאים שלא במקום מצווה.
- ד תוס' מבארים שרב סובר שגם לפי הצד ש'טלית חובת גברא' מ"מ אסור להעביר ציציות מבגד שראוי ללבישה, ושמואל למרות שסובר ש'טלית חובת טלית' מ"מ סובר שמוותר להעביר ציציות מבגד לבגד כון שמתיר על דעת לתת את הציציות בבגד אחר [ע"פ תוס' בשבת כב א].

- מנין החוטים בציצית:
  - לבית שמאי - צריך להטיל בבגד ארבעה חוטים, ולאחר מכן לכפול את החוטים לשנים ונמצא שיש בידו שמונה חוטים.
  - לבית הלל - צריך להטיל בבגד שלשה חוטים, ולאחר מכן לכפול את החוטים לשנים ונמצא שיש בידו ששה חוטים.".
- צורת הטלת החוטים בבגד:
  - רב אחא בר יעקב - לוקחים ארבעה חוטים ולכופלים ולהכניסם בנקב ולענוב את החוטים'.
  - לרב ירמיה מדפתי - לוקחים שמונה חוטים ומכניסים בנקב של הבגד ונמצא שיש ששה עשרה חוטים ולאחר מכן קושרים את החוטים בקשר'.
  - למור בריה דרבינא - לוקחים ארבעה חוטים ומכניסים בנקב של הבגד ונמצא שיש שמונה חוטים ולאחר מכן קושרים את החוטים בקשר.
- שיעור הגדיל והענף"ח:
  - לרש"י:
    - לבית שמאי - הענף ארבע אגודלים והגדיל שני אגודלים.
    - לבית הלל - הענף שלש אגודלים והגדיל אגודל וחצי.
  - לר"ת:
    - לבית שמאי - הענף שמונה אגודלים והגדיל ארבע אגודלים.
    - לבית הלל - הענף שש אגודלים והגדיל שלש אגודלים.
- מקום הנקב שמטילים בו את חוטי הציצית:
  - השיעור שצריך להרחיק משפת הבגד:
    - לת"ק - אפילו באופן שהטיל על הקרן של הבגד או על חוט שמקיף את הבגד כשרה.
    - לרבי אליעזר בן יעקב - צריך להרחיק את הנקב משפת הבגד מלא קשר גודל"ט.
  - עד כמה מותר להרחיק את הנקב משפת הבגד:
    - לרב הונא - עד ארבע אצבעות משפת הבגד.
    - לרב יהודה ורב פפא - עד שלש אצבעות משפת הבגד.
- דיני קשירת הציצית:
  - גוי שקשר:
    - ללישנא קמא בגמ' - פסול דכתיב 'דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית' ולא גוי.

הערות

- ה תוס' בתירוץ הראשון מבארים שבית שמאי ובית הלל סוברים ש'גדיל' הכוונה שני חוטים ודורשים מהפסוק 'גדילים תעשה לך' שצריך שיהיה שני גדילים ולכן צריך להטיל בבגד שני חוטים ולכופלים שיהיו ארבעה חוטים, ובית הלל דורשים מהפסוק 'פתיל תכלת' שצריך שיהיה חוט נוסף של תכלת, ובית שמאי סוברים שצריך שיהיו שני חוטים של תכלת כמו שני חוטים של הלבן והלשון 'פתיל' אינו בדווקא, ותוס' בתירוץ השני מבארים שבית שמאי סוברים ש'גדיל' הכוונה שני חוטים, ודורשים מהפסוק 'גדילים תעשה לך' שצריך שיהיה שני גדילים ולומדים מכך שצריך להטיל בבגד ארבעה חוטים שנים תכלת ושנים לבן, ובית הלל סוברים ש'גדיל' הכוונה שלש חוטים ותוס' מעלים צד שלדעת בית הלל דורשים מהפסוק 'גדילים תעשה לך' שצריך שיהיה שני גדילים ולומדים מכך שצריך להטיל בבגד ששה חוטים, ולאחר מכן לכפול את החוטים לשנים ונמצא שיש בידו שנים עשר חוטים, אמנם תוס' נזכר יותר לומר שבית הלל סוברים שהלשון 'גדילים' בלשון רבים מתייחס לכל הציציות שבבגד ולכן בית הלל סוברים שצריך להטיל בבגד שלשה חוטים, ולאחר מכן לכפול את החוטים לשנים ונמצא שיש בידו ששה חוטים [ע"פ טהרת הקודש].
- ו רש"י מבאר שרב אחא בר יעקב סובר שדורשים מהפסוק 'גדילים' שצריך ארבעה חוטים וצריך לכופלים לשמונה, אלא שסובר שצריך להכניס לנקב שמונה חוטים ולכן לפני הכנסת החוטים לנקב צריך לכופלים, ותוס' מבארים שרב אחא בר יעקב סובר שדורשים מהפסוק 'גדילים' שצריך ארבעה חוטים מלבן וארבעה חוטים מתכלת ולכן דורשים שבשעת הכנסת החוטים לנקב צריך שיהיו שמונה חוטים.
- ז רש"י מבאר שלדברי רב אחא בר יעקב היו מכניסים את כל השמונה חוטים בנקב של הבגד ולאחר מכן עונבים את החוטים, אמנם תוס' מבארים שהיו מכניסים שבע חוטים בנקב של הבגד ובחוט השמיני היו עושים קשר גמור כיון שאם לא היו עושים קשר גמור אין בחוטים איסור של כלאים ולא היה צריך להגיע להיתר של כלאים בציצית.
- ח רש"י מבאר שרב ירמיה מדפתי סובר שדורשים מהלשון 'גדילים' שצריך שני גדילים וכיון שכל גדיל הוא ארבעה חוטים סובר שצריך שמונה חוטים, וצריך לכפול את החוטים ולכן לאחר הכנסת החוטים בבגד נמצא שיש שש עשרה חוטים, ותוס' מבארים שרב ירמיה מדפתי סובר שדורשים מהלשון 'גדילים' שצריך ארבעה חוטים מתכלת וארבעה חוטים מלבן.
- ט בדברי הגמ' מבואר ששיעור זה הוא שיעור המינימום אמנם אפשר להוסיף על שיעורים אלו.
- ט בדברי הגמ' מבואר שהיו צריך להרחיק את הנקב משפת הבגד מלא קשר גודל נאמר בזמן עשיית הבגד ולא לאחר מכן, ולכן באופן שלאחר זמן הבגד נקדע והנקב נמצא בתוך קשר גודל כשר.

- ללישנא קמא בגמ' - כשר דכתיב 'דבר אל בני ישראל ועשו להם ציצית' ודורשים על ידי אחרים.
- אשה שקשרה - כשר.

ג. דיני ברכה על עשיית מצוה:

- לתלמוד בבלי:
  - באופן שהעשייה היא גמר המצוה (כגון מילה) - צריך לברך.
  - באופן שהעשייה אינה גמר המצוה (כגון סוכה או תפילין) - לא צריך לברך.
- לתלמוד ירושלמי - צריך לברך על עשיית סוכה ותפילין.
- ד. דיני הדלקת נרות חנוכה מנר לנר - לרב אסור לשמואל מותר.
- ה. דיני מלאכת שבת באופן שאין מתכוון - לרבי יהודה אסור לרבי שמעון מותר.

ו. דין תפילין מצופות בזהב או בעור בהמה טמאה - פסולים.

ז. דיני לשמן:

- לת"ק - כשר.
- לרבי שמעון בן גמליאל:
  - חוטי ציצית שנטוו שלא לשמן - פסולים.
  - ספר תורה שנכתב על קלף שעובד שלא לשמה - פסול.
  - תפילין שנעשו מקלף שעובד שלא לשמה - פסול.
  - מזוזה שנכתבה על קלף שעובד שלא לשמה - כשר^א.

דף מג

ח. דיני חזקת כשרות בציצית:

- באופן שקנה מירושלם - הציצית בחזקת כשרות.
- באופן שקנה מגוי שהוא תגר - הציצית בחזקת כשרות^ב.

הערות

^י הגמ' מוסיפה שהדין ברכה על עשיית המצוה לא תלויה בנידון האם גוי יכול לעשות את המעשה מצוה, שהרי גוי שבנה סוכה הסוכה כשרה ולא צריך לברך על עשיית הסוכה ואילו גוי שעשה תפילין התפילין פסולות ולא צריך לברך על עשיית התפילין.

הגמ' מוסיפה שבאופן שגוי מל לדעת רבי מאיר ורבי יהודה המילה כשרה (אמנם רבי יהודה סובר שלכתחילה גוי לא ימול משום שיש חשש שיפגע בתינוק עם הסכין שבידו), ולדעת רב המילה פסולה, והגמ' בתירוץ הראשון מבארת שהמקור של רב שגוי שמל המילה פסולה דכתיב 'ואתה את בריתי תשמור', והגמ' בתירוץ השני מבארת שהמקור של רב מהפסוק 'המול ימול' ודורשים שאדם שמחויב במילה יכול למול.

^{יא} רש"י [סנהדרין מח ב] מבאר שטוויה או עיבוד נחשבים כ'הזמנה' ות"ק סובר שהזמנה לאו מילתא ולכן באופן שנעשה שלא לשמה כשר, ורבי שמעון בן גמליאל סובר שהזמנה מילתא ולכן באופן שנעשה שלא לשמה פסול, אמנם תוס' מבארים להיפך שבאופן שטווה או עיבד שלא לשמה ולאחר מכן חזר ויחד לשמה היחוד נחשב 'הזמנה' ות"ק סובר שהזמנה מילתא ולכן מועיל היחוד לאחר העיבוד וכשר, ורבן שמעון בן גמליאל סובר שהזמנה לאו מילתא ולכן לא מועיל היחוד לאחר העיבוד ופסול.

תוס' מבארים שהמקור של הצד שחוטא ציצית שנטוו שלא לשם ציצית פסולים דכתיב 'גדילים תעשה לך' ודורשים לשם ציצית.

בדברי הגמ' מבואר שבאופן שעשה את חוטי הציצית מהחוטם שנשארו תלויים בבגד בגמר האריגה הציצית פסולה לכו"ע, ורש"י מבאר שהטעם שהציצית פסולה משום שנתחבו בבגד שלא לשמן ובאופן זה גם לת"ק יש פסול של שלא לשמה. אמנם תוס' מביאים בשם רש"י שהטעם שהציצית פסולה משום 'תעשה ולא מן העשוי' ותוס' דוחים פירוש זה כיון שהעשייה לאחר מכן נחשבת עשייה.

הגמ' מוסיפה שבאופן שצובעים תכלת מוציאים מעט מהצבע בקליפת ביצה וצובעים בו מעט צמר לבדוק את הצבע, וצמר זה פסול משום שנצבע שלא לשמה (ותוס' מוסיפים שגם באופן שצבע את הצמר בשביל לבדוקו ובשביל להשתמש בו לתכלת מ"מ פסול כיון שנעשה 'לשמה ושלא לשמה'), והגמ' מוסיפה שלדעת רבי חנינא בן גמליאל שאר הצבע שנשארו בקליפה פסול לצביעת התכלת ולרבי יוחנן בן דהבאי כשר, ורש"י מבאר שרבי חנינא בן גמליאל סובר שדורשים מהפסוק 'כליל תכלת' שצבע שהשתמשו בו לצביעה פעם אחת פסול להשתמש בו לצביעה פעם נוספת, אמנם תוס' מבארים שדורשים מפסוק זה שצבע שהשתמשו בו לצביעה שלא לשמו פסול להשתמש בו לצביעה לשמו, אבל צבע שהשתמשו בו לצביעה לשמה כשר לצביעה נוספת לשמה, אמנם רבי יוחנן בן דהבאי דורש מהפסוק 'ושני תולעת' שגם צבע שהשתמשו בו לצביעה שלא לשמו כשר לצביעה לשמה.

הגמ' מוסיפה שאסור לקנות חוטי תכלת מאדם שאינו מומחה כיון שיש חשש שצבע את החוטם בקלא אילן, ורש"י מוסיף שדבר שצריך עיבוד לשמן אסור לקנות מאדם שאינו מומחה כיון שיש חשש שעידן שלא לשמן, אבל דבר שלא צריך עיבוד לשמה מותר לקנות מאדם שאינו מומחה, אמנם תוס' סוברים שלא חוששים שעידן שלא לשמן, ותוס' מבארים שאסור לקנות תפילין מאדם שאינו מומחה כיון שגנאי לסתור את התפילין ולבודקם, אבל ספר תורה ומזוזה מותר לקנות מאדם שאינו מומחה כיון שאין גנאי לבודקם.

^{יב} רש"י מבאר שהטעם שבאופן שקנה מגוי שהוא תגר הציצית בחזקת כשרות משום ש'לא מרע אומנתיה' ולכן נוקטים שקנה מירושלם, והגמ' מוסיפה

• באופן שקנה מגוי שאינו תגר - הציצית אינה בחזקת כשרות משום שיש חשש שהגוי צבע את התכלת שלא לשמה.

ט. דין ציצית בלילה וחייב ציצית בנשים וטלית בעלת חמש כנפות:

• לרבי שמעון - לילה לאו זמן ציצית, ונשים פטורות כיון שנחשב מצות עשה שהזמן גרמא, ונחלקו התנאים האם טלית בעלת חמש כנפות חייבת בציצית.⁹

• לרבנן:

○ לבבלי - לילה זמן ציצית ונשים חייבות כיון שנחשב מצות עשה שאין הזמן גרמא, וטלית בעלת חמש חייבת בציצית.¹⁰

○ לירושלמי [הובא בתוס' מ'ב] - סוברים כרבי שמעון אלא שסוברים שנשים חייבות בציצית כיון שכסות שמייוחדת ליום ולילה חייבת.

י. חיוב מאה ברכות - אדם חייב לברך מאה ברכות בכל יום.¹¹

יא. ברכות השחר:

• לרבי מאיר - א. שעשאני ישראל. ב. שלא עשני אשה. ג. שלא עשני בור.

• לרב אחא בר יעקב - א. שעשאני ישראל. ב. שלא עשאני עבד. ד. שלא עשאני אשה.

דף מד

יב. חיוב ציצית בטלית שאולה:

• מדאורייתא - פטור דכתיב 'על כנפות כסותך'.

• מדרבנן:

○ באופן שהשאל פחות משלשים יום - פטור.

○ באופן שהשאל יותר משלשים יום - חייב משום שיש חשש שאנשים יחשבו שהטלית שלו ואין בה ציצית.

יג. חיוב מזוזה בשוכר:

• בחוץ לארץ:

○ באופן ששכר פחות משלשים יום - פטור.

○ באופן ששכר יותר משלשים יום - חייב.¹²

הערות

שלכתחילה לא מוכרים טלית לגוי משום חשש זונה (לרש"י בפירוש הראשון שהגוי ילבש את הציצית ויחשבו שהוא ישראל זונה ישראלית תסכים להבעל לו, לרש"י בפירוש השני שהגוי יתן את הציצית לזונה נכרית כדי שתסכים להבעל לו, והזונה תוכל להוציא לעז שנבעלה לישראל והוא נתן לה את הציצית כדי שתסכים להבעל לו), או משום שחוששים שהגוי ילבש את הציצית ויראה כישראל וישראל אחר יתלווה אליו בדרך והגוי יהרגנו בדרך.

יג. הגמ' מבארת שרבי שמעון סובר שדורשים מהפסוק 'וראיתם אתו' שלילה לאו זמן ציצית ודורשים מהריבוי 'אשר תכסה בה' שכסות סומא חייבת ומסתבר לרבות כסות סומא שאחרים יכולים לראות ולא כסות לילה שאחרים לא יכולים לראות,

תוס' מביאים שנחלקו הברייתות [זבחים י"ב] בדעת רבי שמעון בדין טלית בעלת חמש כנפות שלברייתא הראשונה דורשים מהפסוק 'אשר תכסה בה' שטלית בעלת חמש כנפות חייבת ולברייתא השנייה פטורה משום שדורשים מהפסוק 'אשר תכסה בה' רק לרבות כסות סומא ואין מקור לרבות טלית בעלת חמש כנפות.

תוס' מבארים שרש"י שמעון סובר שלמרות שכסות יום חייבת בלילה וכסות לילה פטורה ביום מ"מ נחשב 'זמן גרמא' כיון שהיום גורם חיוב והלילה לא גורם חיוב.

יד. הגמ' מבארת שרבנן סוברים שלא דורשים מהפסוק 'וראיתם אתו' למעט כסות לילה אלא דרשה אחרת ולכן סוברים שלילה זמן ציצית, ודורשים מהריבוי 'אשר תכסה בה' שבגד שיש לו חמש כנפות חייב.

בדברי הגמ' מבואר שלפי הצד שלילה זמן ציצית באופן שלבש בגד ולא הסירו לא צריך לחזור ולברך עליו, ובאופן שלבש בגד והסירו ולבש בגד אחר לדעת רבי צריך לחזור ולברך ולדעת חכמים לא צריך לחזור ולברך (וכפי שנחלקו לענין תפילין [סנהדרין] באופן שהסיר את התפילין ביום וחזר ולבשם באותו יום שלרבי צריך לחזור ולברך ולחכמים לא צריך לחזור ולברך).

טו. רש"י מבאר שלומדים מהפסוק 'ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך' אל תקרי 'מה' אלא 'מאה' שאדם חייב לברך מאה ברכות בכל יום, ותוס' בפירוש הראשון אומרים שהמילה 'שואל' בפסוק כתובה בכתיב מלא ויש בפסוק זה יש מאה אותיות ולומדים מכך שאדם חייב לברך מאה ברכות בכל יום, ותוס' בפירוש השני מבארים שאותיות 'מה' בא"ת ב"ש הם 'צי' שהם בגמטריא מאה, ותוס' בפירוש השלישי מבארים שאם קוראים במקום 'מה' 'מאה' יש בפסוק מאה אותיות ולומדים מכך שיש חיוב לומר מאה ברכות בכל יום.

טז. תוס' בפירוש הראשון מבארים שמדאורייתא שוכר חייב במזוזה, אלא שדין זה נאמר רק באופן ששכר לשלשים יום ונחשב ביתו ולא באופן ששכר פחות משלשים יום ואינו נחשב ביתו, ותוס' בפירוש השני מבארים שמדאורייתא שוכר פטור במזוזה אלא שבאופן ששכר בית ליותר משלשים יום חייב במזוזה מדרבנן כיון שיש חשש שאנשים יחשבו שהבית שלו ואין בו מזוזה.

• בארץ ישראל - חייב".

יד. דיני תפילין:

- אדם שיש לו תפילין של ראש או תפילין של יד והניח אחד מהם - יצא ידי חובת המצווה שקיים.
- אדם שיש לו תפילין של ראש לחוד או תפילין של יד לחוד - יניח את התפילין שיש לו ואינם מעכבים זה את זה.

טו. דיני ברכת כהנים:

- באופן שיש שני כהנים - אומרים לכהן לברך, ולאחר מכן חייב מדאורייתא לברך.
- באופן שיש כהן אחד - לא אומרים לכהן לברך, ולכן אינו חייב מדאורייתא לברך".

טז. דיני מנחת נסכים:

- הסולת והשמן - מעכבים זה את זה".
- המנחה והנסכים - לא מעכבים זה את זה.
- דיני מנחת נסכים:
  - באופן שהמנחת נסכים באה עם הזבח - מביאים את המנחה ואח"כ מביאים את הנסכים.
  - באופן שהמנחת נסכים באה בפני עצמה":
    - לת"ק - מביאים מנחה ואח"כ מביאים נסכים.
    - לרבי - מביאים נסכים ואח"כ מביאים מנחה".
- יז. דיני זריקה על המזבח החיצון - קרבן שצריך לזרוק כמה זריקות על המזבח החיצון וזרקו את דמו זריקה אחת כשר".

דף מה - מז

יח. דיני קרבנות המוספים:

- מניין הקרבנות בכל סוג:
  - הקדמה - יש לדון בקרבנות המוספים שצריך להביא מספר מסוים של פרים או אילים או של כבשים, האם המנין מעכב ולא מביאים חלק מהם, או דלמא המנין לא מעכב ובאופן שאי אפשר להביא את כולם מביאים חלק מהם, וכדלהלן.

הערות

יז הגמ' מבארת שהטעם שחכמים חייבו שוכר בית בארץ ישראל פחות משלשים יום במזוזה משום 'שוב ארץ ישראל' ורש"י מבאר שיש דין ששוכר שקבע מזוזה בבית לא יטלנו מהבית ולאחר שהשוכר יקבע מזוזה לא יצא מהר מהבית מחמת טורח המזוזה, וגם אם השוכר יצא מהבית ימצאו בקלות שוכר אחר לבית שיש בו מזוזה ונמצאת ארץ ישראל מיושבת.

בדברי הברייתא מבואר שהדין שחכמים חייבו במזוזה בארץ ישראל נאמר באופן ששוכר בית ולא באופן ששוכר חדר בפונדקי.

יח תוס' מבארים שדורשים מהפסוק 'אמור להם' שהחייב של הכהן לברך נאמר רק באופן שאמרו לכהן לברך את העם, וכן לומדים מפסוק זה שבאופן שיש שני כהנים אומרים לכהן לברך את העם ובאופן שיש כהן אחד לא אומרים לכהן לברך את העם, ולכן באופן שיש שני כהנים ואמרו להם לברך חייבים מדאורייתא לברך, ובאופן שיש כהן אחד ולא אמרו לו לברך אינו חייב מדאורייתא לברך, ותוס' מוסיפים שגם באופן שיש כהן אחד הכהן מברך את העם 'לכל הפחות מדרבנן'.

תוס' מוסיפים שכהן חלש מותר לו לצאת מבית הכנסת לפני שיקראו לו לברך וממילא לא יהיה עליו חיוב לברך.

יט תוס' מבארים שלומדים דין זה ממנחה שהסולת והשמן מעכבים זה את זה.

כ הגמ' מבארת שדורשים מהפסוק 'עלה ומנחה זבח ונסכים' שמנחת נסכים שבאה עם הזבח מקריבים לאחר העולה את המנחה ולאחר מכן מקריבים את הנסכים, והגמ' מוסיפה שדורשים מסיום הפסוק 'זבח ונסכים' שהנסכים מתקדשים בשחיתת הזבח, ולכן לאחר שחיתת הזבח אי אפשר להביא את הנסכים לקרבן אחר.

תוס' מביאים שבדברי הגמ' בתמורה [יד א] מבואר שמנחת נסכים באה עם הזבח צריך להביא את המנחה ביום דכתיב 'ולנסכיכם ולשלמיכם' כמו ששלמים ביום כן מנחת נסכים ביום.

כא תוס' מביאים שבדברי הגמ' בתמורה [יד א] מבואר שמנחת נסכים באה בפני עצמה אפשר להביא את המנחה לא רק ביום אלא גם בלילה דכתיב 'ומנחתם ונסכייהם', וכן אפשר להביא את המנחת נסכים לא רק ביום הבאת הקרבן אלא גם ביום אחר דכתיב 'דבר יום ביומו מלבד שבתות ה'.

כב הגמ' מבארת שת"ק סובר שכמו שמנחת נסכים שבאה עם הזבח מביאים את המנחה ואח"כ מביאים את הנסכים כך במנחת נסכים שבאה בפני עצמה מביאים את המנחה ואח"כ מביאים את הנסכים, אמנם רבי סובר שבמנחת נסכים שבאה עם הזבח מביאים את המנחה לאחר הקרבן משום ששניהם נחשבים 'אכילה' אבל הנסכים הם 'שתיה', אבל במנחת נסכים שבאה בפני עצמה מביאים את הנסכים קודם משום שיש להם מעלה שאומרים עליהם 'שירה' ועל המנחה לא אומרים 'שירה'.

כג הגמ' מבארת שדורשים מהפסוק 'ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלו קיין והבשר תאכל' שקרבן שזרקו דמו זריקה אחת כשר ובשרו נאכל לכהנים.

○ בשבועות:

- קרבנות המוספים - (שני פרים ואיל ושבעה כבשים) - המנין לא מעכב.
- קרבנות שמגיעים עם שתי הלחם (פר ושני אילים ושבעה כבשים לעולה, שעיר עזים לחטאת, ושני כבשים לשלמים) - המנין מעכב דכתיב 'יהיו עולה'.
- בסוכות - המנין מעכב¹⁷.
- בראש חודש - המנין לא מעכב¹⁸.
- באופן שהמנין לא מעכב ואפשר להביא את מנין הקרבנות ללא נסכים או להביא פחות ממנין הקרבנות עם נסכים:
  - לרבי שמעון - עדיף להביא פחות ממנין הקרבנות עם נסכים.
  - לרבנן - עדיף להביא את מנין הקרבנות ללא נסכים¹⁹.
- סוגי הקרבנות - באופן שאפשר להקריב מין אחד כגון פרים או אילים או כבשים ואי אפשר להקריב את שאר המינים מקריבים את המין שאפשר כיון שהמינים לא מעכבים זה את זה, אבל באופן שאפשר להקריב את כל המינים חייבים להקריב את כל המינים²⁰.

יט. דיני שתי הלחם וקרבנותיו:

- האם הקרבנות ושתי הלחם מעכבים זה את זה:
  - הקדמה - בשבועות מקריבים עם שתי הלחם פר ושני אילים ושבעה כבשים לעולה, שעיר עזים לחטאת, ושני כבשים לשלמים, ויש לדון האם הקרבנות מעכבות את הקרבנות שתי הלחם, והאם הקרבנות שתי הלחם מעכבות את הקרבנות וכדלהלן.
  - באופן שאי אפשר להקריב את קרבנות העולה ואת קרבנות החטאת - מקריבים את שתי הלחם.
  - באופן שאי אפשר להביא שני כבשים לשלמים:
    - לרבי עקיבא - מקריבים את שתי הלחם²¹.

ערות

כד הגמ' מבארת שבחג הסוכות כתוב לשון 'כמשפט' ודורשים שקרבנות המוספים מעכבים זה את זה, ותוס' מוסיפים שביום הראשון למרות שלא כתוב לשון 'כמשפט' מ"מ כתוב לשון 'יהיו' ודורשים שקרבנות המוספים מעכבים זה את זה.

תוס' דנים האם בפסח מנין הקרבנות מעכב, ותוס' בתחילת דבריהם נוקטים שהמנין מעכב כיון שכתוב בפסח 'יהיו לכם', אמנם תוס' מביאים שבדברי רש"י מבואר ששני הפרים לא מעכבים זה את זה, אמנם אפשר לומר שמנין הכבשים מעכב, ותוס' מסיקים שבין פרים ובין כבשים המנין לא מעכב והלשון 'יהיו לכם' נאמר לדרשה אחרת.

תוס' מוסיפים שגם לפי הצד שבפסח מנין הקרבנות מעכב דכתיב 'יהיו לכם', מ"מ בקרבנות המוספים של שבועות מנין הקרבנות לא מעכב, ולמרות שכתוב בשבועות 'יהיו לכם' מ"מ לשון זה לא נאמר על המוספים.

כה הגמ' מבארת שלומדים דין זה מהפסוק שנאמר ביחזקאל 'וביום החדש פר בן בקר' שלמרות שיש דין להקריב בראש חודש שני פרים באופן שיש פר אחד מקריבים אותו כיון שהמנין לא מעכב, וכן לומדים מהפסוק 'ולכבשים כאשר תשיג ידו' שלמרות שיש דין להקריב בראש חודש שבעה כבשים באופן שיש פחות ממנין זה מקריבים כיון שהמנין לא מעכב, ולומדים מהפסוק 'וששת כבשים' שצריך לחזר ולהקריב כמה שיותר כבשים.

הגמ' מוסיפה שלומדים מסיים הפסוק ביחזקאל 'יהיו' שמעכבין זה את זה, ורש"י ותוס' בפירוש הראשון מבארים שהדין שאפשר להקריב מקצת מהמנין נאמר באופן שאי אפשר להקריב את כל המנין, אבל באופן שאפשר להקריב את כל המנין חייבים להקריב את כולם ומעכבים זה את זה, ותוס' בפירוש השני שכונת הגמ' לבאר את המקור של רבנן שסוברים שבאופן שאפשר להביא את מנין הקרבנות ללא נסכים או להביא פחות ממנין הקרבנות עם נסכים עדיף להביא את מנין הקרבנות ללא נסכים, ותוס' בפירוש השלישי מבארים שלומדים מדין זה שבאופן שיש קצת כבשים עדיף להקריב את הכבשים במוסף ולא להשאיר כבש אחד לתמיד של בין הערבים, אמנם תוס' מסיימים שבדברי הגמ' הלן משמע שעדיף להשאיר כבש אחד לתמיד של בין הערביים.

כו הגמ' מבארת שרבי שמעון דורש מהפסוק 'ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה' שבאופן שאפשר להביא שני פרים או להביא פר אחד ונסכיו צריך להביא פר אחד ונסכיו וכן באופן שאפשר להביא שני אילים או איל אחד ונסכיו עדיף להביא איל אחד ונסכיו.

כז תוס' מביאים שבדברי הספרי מבואר שדורשים מהפסוק 'שבעת ימים תקריבו אשה לה' שבאופן שאפשר להקריב מין אחד ואי אפשר להקריב את שאר המינים שמקריבים מין זה כיון שהמינים לא מעכבים זה את זה, אבל באופן שאפשר להקריב את כל המינים לא נאמר דין זה.

כח בדברי הברייתא מבואר שלדעת רבי עקיבא שבאופן שאי אפשר להביא שני כבשים לשלמים, מביאים שתי הלחם ומניפים אותם בפני עצמם, ולדעת רבה ורבה מעיקר הדין שתי הלחם נאכלים כיון שהם מתירים את עצמם וכפי שכתוב 'ממושבתכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהינה חמץ תאפינה בכורים לה' ודורשים כמו שביכורים באים בפני עצמם ונאכלים כך שתי הלחם שבהם בפני עצמו נאכל, אלא שרבנן גזרו שלא יאכלו משום שיש חשש שאם יאכלו גם בשנה שיהיו שני כבשים יאכלו את שתי הלחם לפני שחיתת שני הכבשים, ולכן צריך לחכות עד ששתי הלחם יפסלו בלינה וישרפו, אמנם רב יוסף מעיקר הדין שתי הלחם אינם מתירים את עצמם אלא יש מצוה לשורפם, אלא שיש חשש שבהמשך היום ימצאו כבשים ולכן לא שורפים את שני הכבשים עד סיום הזמן שאפשר להביא שני הכבשים (לרש"י עד תמיד של בין הערביים, לתוס' עד השקיעה משום שאפשר להקריב קרבנות ציבור לאחר תמיד של בין הערביים).

- לבן ננס ורבי שמעון - לא מקריבים את שתי הלחם.
  - באופן שאי אפשר להביא שתי הלחם:
  - לרבי עקיבא - מקריבים פר ושני אילים ושבעה כבשים לעולה, שעיר עזים לחטאת, ולא מקריבים שני כבשים לשלמים.
  - לבן ננס ורבי שמעון - מקריבים את כל הקרבנות^ט.
  - האם הקריבו שתי הלחם וקרבנותיו במדבר:
    - לבן ננס - הקריבו את הקרבנות ולא הקריבו לחם^ל.
    - לרבי שמעון ורבי טרפון - לא הקריבו קרבנות ולחם.
- גדר הקדושה של שתי הלחם (לדעת התוס'):
  - הקדמה - הנה יש לדון בגדר הקדושה של שתי הלחם, ויש בכך כמה דרגות: א. קדושת דמים. ב. קדושת הגוף במקצת. ג. קדושת הגוף שאינה גמורה. ד. קדושת הגוף גמורה ולא נחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים. ה. קדושת הגוף גמורה ונחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, וכדלהלן.
    - לאחר שנאפו בתנור:
      - לרבי יהודה - קדושת הגוף במקצת משום ש'תנור מקדש'.
      - לרבי שמעון - קדושת דמים משום ש'תנור לא מקדש'^{לא}.
    - לאחר התנופה:
      - לתירוץ הראשון והשני של תוס' - התנופה לא מקדשת.
      - לתירוץ השלישי:
        - באופן שהניף שתי חלות עם שני כבשים - התנופה מקדשת קדושת הגוף במקצת.
        - באופן שהניף ארבעה חלות עם שני כבשים - התנופה לא מקדשת.
    - לאחר ששחט את הכבשים שלא לשמן וזרק את הדם שלא לשמן - השחיטה והזריקה לא מקדשים את שתי הלחם ולכן הם אסורים באכילה.
      - לאחר ששחט את הכבשים לשמן וזרק את הדם שלא לשמן:
        - לרבי:
        - לאביי - השחיטה מקדשת את שתי הלחם בקדושת הגוף שאינה גמורה, וזריקה שלא לשמה לא מקדשת את שתי הלחם, ולכן הם אסורים באכילה.
        - לרבי - השחיטה מקדשת את שתי הלחם בקדושת הגוף גמורה, אמנם אינם נחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, וזריקה שלא לשמה לא מקדשת את שתי הלחם, ולכן הם אסורים באכילה.
        - לרבי אלעזר ברבי שמעון - השחיטה לא מקדשת את שתי הלחם, וזריקה שלא לשמה לא מקדשת את שתי הלחם,

⊕ הערות ⊕

כט הגמ' מבארת שנחלקו רבי עקיבא ובן ננס בביאור הפסוק 'קדש יהיו לה' לכהן' לרבי עקיבא לומדים מהלשון 'יהיו' ששתי הלחם מעכבים, ולבן ננס לומדים מהלשון 'יהיו' ששני הכבשים מעכבים, והגמ' בלישנא קמא מבארת שהמקור של רבי עקיבא לבר שהלשון 'יהיו' נאמר על הלחם הוא מגזירה שווה 'יהיו תהינה' לפסוק 'שני עשרנים סלת תהינה' שנאמר על שתי הלחם, והמקור של בן ננס שהלשון 'יהיו' נאמר על שני הכבשים מגזירה שווה 'יהיו יהיו' לפסוק 'יהיו עלה לה' ומנחתם ונסכיהם אשה ריח ניחה לה' ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים' והגמ' בלשון השני מבארת שרבי עקיבא סובר שדורשים מהפסוק 'קדש יהיו לה' לכהן' שמדובר על דבר שכולו הולך לכהן וזה שתי הלחם (והלשון 'לה' לכהן' נדרש שקנאו ה' ונתנו לכהן), ובן ננס סובר שדורשים מהפסוק 'קדש יהיו לה' לכהן' שמדובר על דבר שחלקו הולך לה' וחלקו הולך לכהן וזה שני הכבשים.

הגמ' [מו ב] מוסיפה שהטעם ששתי הלחם שייכים לשני הכבשים ולא לשאר הקרבנות משום שמוניפים את שתי הלחם יחד עם שני הכבשים ולא מניפים אותם עם שאר הקרבנות, וכפי שמצינו באיל נזיר שמוניפים את סל המצות עם האיל וסל המצות שייך לאיל ולא לשאר הקרבנות וכדכתיב 'ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות'.

ל רש"י לגירסתא שלפנינו ותוס' בפירוש האחרון מבארים שהמקור של בן ננס שלא הקריבו שתי הלחם במדבר משום ששתי הלחם מגיעים מתבואת הארץ וכפי שכתוב 'ממזבתיכם', רש"י לגירסת התוס' והשטמ"ק מבאר שבמדבר היה להם מן ולא היה אפשר להקריב שתי הלחם, אמנם תוס' חולקים על רש"י וסוברים שהיה אפשר להקריב במדבר שתי הלחם, ותוס' בפירוש הראשון מבארים שכתוב 'כי תבואו' ותוס' מוסיפים שצריך לומר שכן ננס סובר שלומדים מפסוק זה רק על שתי הלחם ולא על הקרבנות [ע"פ שפת אמת], ותוס' בפירוש השני מבארים ששתי הלחם נקראים בלשון 'ביכורים' ולומדים מביכורים שחייבים רק לאחר שנכנסו לארץ.

לא הגמ' [צה ב] מביאה שלדעת רבי יהודה תנור מקדש ולדעת רבי שמעון תנור לא מקדש, ובדברי הגמ' [עב ב] מבואר שלדעת רבי תנור מקדש. תוס' בתירוץ אחד [בסוגיין] מחדשים שבאופן שאפה ארבעה חלות בבת אחת לכו"ע התנור לא מקדש.

ולכן הם אסורים באכילה^ל.

▪ לרבי עקיבא:

• לרב ששת ורב שמואל בר יצחק:

○ לצד הראשון של הגמ' - השחיטה מקדשת את שתי הלחם בקדושת הגוף גמורה ונחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, ולכן הזריקה מתירה אותם באכילה.

○ לצד השני של הגמ' - השחיטה מקדשת את שתי הלחם לחומרא בקדושת הגוף גמורה ונחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, אמנם לקולא לא נחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, וזריקה שלא לשמה לא מקדשת את שתי הלחם, ולכן הם אסורים באכילה.

• לרב פפא - השחיטה לא מקדשת את שתי הלחם, וזריקה שלא לשמה לא מקדשת את שתי הלחם, ולכן הם אסורים באכילה.

▪ לרבי אליעזר:

• לרב ששת ורב שמואל בר יצחק - אין הכרח.

• לרב פפא - סובר כרבי.

○ לאחר ששחט את הכבשים לשמן וזרק דמן לשמן - שתי הלחם קדושים קדושת הגוף גמורה, ונחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים, ולכן הזריקה מתירה אותם באכילה^ל.

• דיני פסול יוצא ולינה ופדיית שתי הלחם:

○ באופן שקדושים קדושת דמים - לא נפסלים ביוצא ובלינה, ובאופן שנפדו חל הפדיון ויוצאים לחולין.

○ באופן שקדושים קדושת הגוף במקצת - נפסלים ביוצא ולא נפסלים בלינה, ובאופן שנפדו חל הפדיון והדמים קדושים ושתי הלחם ולא יוצאים לחולין.

○ באופן שקדושים קדושת הגוף שאינה גמורה - נפסלים ביוצא ובלינה, ובאופן שנפדו חל הפדיון והדמים קדושים ושתי הלחם ולא יוצאים לחולין.

○ באופן שקדושים קדושת הגוף גמורה - נפסלים ביוצא ובלינה, ובאופן שנפדו לא חל הפדיון.

• דיני שתי הלחם ושני כבשי עצרת שאבד אחד מהם האם אפשר להקריב את חבירו:

○ באופן ששחטו את שני הכבשים ואבד הלחם - שני הכבשים פסולים משום שהשחיטה עושה 'זיקה' בין שתי הלחם לשני הכבשים.

○ באופן ששחטו את שני הכבשים ואבדו הכבשים:

▪ באופן שאפשר לפדות את שתי הלחם ולהוציאם לחולין - שתי הלחם לא נפסלו.

▪ באופן שאי אפשר לפדות את שתי הלחם ולהוציאם לחולין - שתי הלחם נפסלו.

○ באופן שהניפו את שתי הלחם ושני הכבשים ואבד הלחם או שאבדו שני הכבשים:

▪ לצד הראשון בגמ' - הדין כמו באופן ששחטו את שני הכבשים משום שתנופה עושה 'זיקה' בין שתי הלחם לשני הכבשים.

▪ לצד השני בגמ' - הנותרים כשרים משום שתנופה לא עושה 'זיקה' ל^ל.

עֲרוֹת

לב הגמ' מביאה שרבי דורש מהפסוק 'ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות' שהלשון 'יעשה זבח' הכוונה שהלחם מתקדש על ידי עבודת השחיטה, אמנם רבי אלעזר ברבי שמעון מבאר שדורשים מהלשון 'יעשה' שלאחר שנעשו כל העבודות של הקרבן הלחם נהיה קדוש, ולומדים מהפסוק 'זבח' שהלחם צריך להיות קיים בשעת השחיטה.

לג בדברי התוס' מבואר שלפי הסוברים ש'כל העומד להזרק לא נחשב כזרוק' נחלקו התנאים האם השחיטה מקדשת את שתי הלחם והאם הזריקה מקדשת את שתי הלחם, ותוס' בתירוץ הראשון מבארים שלדעת רבי אלעזר ברבי שמעון כדעת רבי אלעזר ברבי שמעון שסובר כדעת אביו ש'כל העומד להזרק כזרוק דמי' (וכפי שמבואר בדברי הגמ' בפסחים^{לב}) באופן ששחט את שתי הלחם לשמן וזרק את שתי הלחם לשמן שתי הלחם מתקדשים בזמן שהתקבלו בכוס ונהיו ראויים לזריקה, אמנם באופן שזרק את הדם שלא לשמן התברר למפרע שהדם עמד להזרק שלא לשמן ושתי הלחם לא התקדשו בזמן שהתקבלו בכוס, ותוס' בתירוץ השני מבארים שלדעת רבי אלעזר ברבי שמעון שתי הלחם כוונת הגמ' 'זריקה' אינו כפשוטו אלא לקבלת הדם שהדם ראוי להזרק ובאופן שקיבל את הדם בכוס לשמן הזריקה מקדשת את שתי הלחם ובאופן שקיבל את הדם שלא לשמן הקבלה בכוס אינה מקדשת את שתי הלחם.

לד הגמ' דנה באופן שאבד הלחם לפי הצד ששני הכבשים כשרים ואפשר להביא שתי לחם אחרים האם צריך לחזור ולהניפם, והגמ' מבארת שלדעת בן ננס שסובר ששני הכבשים מעכבים את הלחם עיקר התנופה נעשית בשביל הכבשים ולכן באופן זה לא צריך לחזור ולהניף בגלל הלחם, אבל לדעת רבי עקיבא שסובר ששתי הלחם מעבים את הכבשים אפשר לומר שבאופן זה צריך לחזור ולהניף בגלל הלחם ואפשר לומר שבאופן זה לא צריך לחזור ולהניף.

- דין שתי הלחם באופן שזרק את הדם של שני הכבשים במחשבת פיגול:
  - באופן ששתי הלחם יצאו מחוץ לעזרה לאחר השחיטה ונשארו בחוץ בזמן הזריקה:
    - לרב ששת ורב שמואל בר יצחק:
    - לרבי אליעזר ורבי אלעזר ברבי שמעון - האוכל מהלחם אינו חייב כרת.
    - לרבי עקיבא - האוכל מהלחם חייב כרת^ל.
    - לרב פפא - האוכל מהלחם אינו חייב כרת^ל.
  - באופן שתי הלחם יצאו מחוץ לעזרה לאחר השחיטה וחזרו לעזרה לפני הזריקה:
    - לפי הצד ששתי הלחם שיצאו לאחר שחיטה נפסלו ביוצא - הדין כמו באופן ששני הלחם נשארו בחוץ בזמן הזריקה.
    - לפי הצד ששתי הלחם שיצאו לאחר שחיטה לא נפסלו ביוצא - האוכל מהלחם חייב כרת.

כ. דיני תודה ולחמה:

- באופן שלפני השחיטה נפרס הלחם של התודה - יביא לחם אחר.
- באופן שלפני השחיטה יצא הלחם של התודה מחוץ לעזרה - יחזור ויכניס את הלחם.
- באופן שלפני השחיטה נטמא לחם אחד מלחמי התודה - יביא לחם אחר.
- באופן שלאחר השחיטה נפרס הלחם של התודה - זורקים את הדם לשם שלמים והקרבתן כשר והלחם פסול, ולא יצא ידי חובת נדרו^ל.
- באופן שלאחר השחיטה יצא הלחם של התודה מחוץ לעזרה - זורקים את הדם לשם שלמים והקרבתן כשר והלחם פסול, ולא יצא ידי חובת נדרו,
- באופן שלאחר השחיטה נטמא לחם אחד מלחמי התודה - זורקים את הדם לשם תודה והקרבתן כשר ויצא ידי חובת נדרו משום ש'הציץ מרצה על הטמא'
- באופן שלאחר הזריקה נפרס הלחם של התודה או יצא הלחם של התודה מחוץ לעזרה או שנטמא הלחם - הקרבן והלחם כשרים ויצא ידי חובת נדרו, וצריך לתרום מהלחם השלם הטהור שבפנים על הלחם שנפסל.

הערות

לה הגמ' מבארת שרב ששת ורב שמואל בר יצחק מבארים בדעת רבי עקיבא שלאחר שחיטת הכבשים שתי הלחם קדושים קדושת הגוף גמורה, ונחשבים 'גוף אחד' עם שתי הכבשים לחומרא, וכן רבי עקיבא סובר ש'זריקה מועלת ליוצא' ולכן כמו שחל דין פיגול על הכבשים כך חל דין פיגול על שתי הלחם והאוכל מהלחם חייב כרת, אמנם רבי אליעזר סובר ש'זריקה לא מועלת ליוצא' ולכן לא חל דין פיגול על שתי הלחם.

ובדברי הגמ' מבואר שלדעת רב ששת ורב שמואל בר יצחק דברי רבי עקיבא נאמרו רק לפי הצד שלאחר שחיטת הכבשים שתי הלחם קדושים קדושת הגוף גמורה, ונחשבים 'גוף אחד' עם שתי הכבשים לחומרא, אבל לפי דברי רבי ורבי אלעזר ברבי שמעון שסובר ששתי הלחם לא נחשבים 'גוף אחד' עם שני הכבשים האוכל מהלחם אינו חייב כרת, כיון שהזריקה לא גורמת ששתי הלחם יהיו 'גוף אחד' עם הכבשים כיון ששתי הלחם נפסלו ביוצא והזריקה נחשבת זריקה פסולה.

לו הגמ' מבארת שרב פפא סובר שלאחר השחיטה שתי הלחם לא נחשבים 'גוף אחד' עם הכבשים ולכן האוכל מהלחם אינו חייב כרת, והזריקה לא גורמת ששתי הלחם יהיו 'גוף אחד' עם שני הכבשים כיון ששתי הלחם נפסלו ביוצא והזריקה נחשבת זריקה פסולה.

לז הגמ' דנה מדוע הקרבן כשר ולא אומרים שלאחר השחיטה יש 'זיקה' בין התודה והלחם ובאופן שאבד אחד מהם נפסל השני (וכפי שמצינו לענין שתי הלחם ושני כבשים), והגמ' מבארת שלומדים מהפסוק שתודה נקראת שלמים כמו שלמים קרבים בלי לחם כך תודה אפשר להקריבה ללא לחם.